

Fodor Dániel János

Szigorlati dolgozat

Szemét a múzeumban

konzulens: Hankó Gergely

Szigorlati dolgozatomban arra a kérdésre keresek választ, hogy miként kerülhet be az ember által termelt és hátrahagyott szemét a művészet intézményes tereibe. A tárgyalt hulladékok többsége önmagában maradandó, az újrafeldolgozás pedig mind a mai napig sok esetben problematikus. Ugyan az újrafelhasználáshoz szükséges eszközök és folyamatok adottak, az emberiség mégsem kezdi el használni ezeket a már kiismert utakat. Amikor arról beszélünk, hogy egy művész újrafelhasznál, két nagyon különböző területet kell meghatározni és különválasztani: az iparművészeti és a képzőművészeti jellegű újrafelhasználást. Az iparművészet területén történő felhasználásokat dolgozatomban nem szeretném részletezni, pusztán érintőlegesen. Mindkét típusú hulladékból készített művészeti produktumok bekerülhetnek múzeumba, galériába, de egészen más minőségben. Az iparművészet alkalmazott terület, természeténél fogva intézményesül piacra kerülésének pillanatában. Ezzel szemben a szeméttel, hulladék felhasználással foglalkozó képzőművészeti munkák nagyon különböző attitűddel fordulnak az intézményes terekhez. Személyes kötődésem mindkét műfajhoz meglehetősen erős, hiszen több meghatározó, és nagy volumenű munkám is van a fent említett területeken.

Az iparművészeti jellegű újrafelhasználásból keletkező művészeti alkotások esetén ismét létre kell hozni két különálló kategóriát, az ehhez szükséges szűrő neve ez lehetne: az indíttatás. Egy tárgy keletkezésénél ugyanis helyel-közzel, de megállapítható, hogy egy másik, meglévő tárgy utánzásából jött létre, vagy valami új dolog létrehozásának igényét hordozza. Kétségtelen, hogy bizonyos értelemben mindig valami új keletkezik. A határok gyakran összemosódnak, ezen kár vitázni. De a végletpontokon található tárgyakról egyértelműen visszaolvasható a szándék, így kategorizálhatóvá válnak a fent említett szempontrendszer alapján.

Ha pedig megpróbáljuk a hulladékból létrehozni ugyanazt a tárgyat, ami valaha volt, akkor valójában egy javítás történik (mint tudjuk, a jó minőségű javítás feledtetni a sérülést, de sosem oldja meg).

Jelen társadalmi berendezkedésünk fogyasztói beállítottságú. Maga a téma is innen fakad, hiszen most nem lenne miről írnom, ha a fogyasztás hatalmas mennyiségű végterméke nem jelentkezne a mindennapjainkban.

Hulladékból létrehozni valami "már meglévőhöz" hasonlatosat annyit tesz, mint embereket megtéveszteni. De nyugalom, a megtévesztés indíttatása jóindulatú, s emiatt bocsánatos. Társadalmunkban folyamatosan termékeket kell létrehozni az egyre csak duzzadó igények halmazának kielégítésére. Ha a szemétből hozzuk létre az emberek számára már jól ismert tárgyaik reprodukcióját, többletértékkel ruházunk fel valami meglévőt. A befogadói hozzáállás természetesen nagyban befolyásolhatja a késznek vélt munkák jelentését. Aki az újrahasznosítást fontosnak tartja, az biztosan meg fogja vásárolni az elhasznált biciklikülsőből készített nadrágszíjat is. Aki nem

értékeli nagyra az újrahasznosítás gesztusát, az csak egyszerűen elsétál majd a portéka mellett és meg sem áll a legújabb kínai hasított bőr övig, ami persze európai matricázással van ellátva (fontos adalék, hogy nem tudhatjuk pontosan, ez a két véglet az emberi szervezetre milyen hatással van). Tény, hogyha a megtévesztés sikeres, akkor a tárgy többek között önmaga megszüntetésének igényét is hordozza... S számomra éppen ez tette izgalmassá az újrahasznosítást.

Hulladékból létrehozni valami “újat” annyit tesz, mint létrehozni egy új (és ugye itt még mindig az iparművészeti felhasználásról beszélünk) - leggyakoribb esetben - használati tárgyat, amely egyúttal egy újabb szükségletet hívhat életre. Ez egy látszólag egyszerű, mégis bonyolult logikai hiba. Ha valami újat hozunk létre, ami szükségszerű az emberek körében, akkor az könnyen megjelenhet a piacon keleti minőségben, de újonnan legyártott formában is. Az efféle tárgyak üzenete tehát meglehetősen kettős. Egyfelől hordozza a hulladékoktól történő megszabadulás, másfelől az új tárgyak létrehozására való törekvés és nem pedig a “kiváltás” igényét. Ez kétségkívül egy erős összeférhetetlenség.

Hazánk szerencsére bővelkedik újrahasznosítással foglalkozó iparművészeti munkákban. A teljesség igénye nélkül felsorolásszerűen szeretnék említést tenni néhányukról. Minden név mellett elhelyeztem egy hivatkozást a világhálóra.

- Retextil (textil újrahasznosítás) [weboldal](#)
- Balkantango (táskák és kiegészítők biciklibelsőből) [webáruház](#)
- Medence csoport (workshopok) [weboldal](#)
- Cellux csoport (gyerekprogramok) [weboldal](#)
- Terbe János (kartonbútorok) [weboldal](#)
- Antal Csaba, Pillekő (PET-palack és betonöntés bútorok) [weboldal](#)
- Szabó Eszter Ágnes, Random Varroda SBC (táskák, kiegészítők molinóból, ruhakollekciók) [facebook](#)
- Balogh Kinga, CirrHopp recycle (ékszerek polóból) [weboldal](#)
- Eco-Design team (divattervezők) [cikk](#)
- Recycle mission (kerékpárból használati tárgyak) [weboldal](#)
- Réthy-fashion (ruhák, farmer) [weboldal](#)
- Kánya Tamás (bakelitlemezből formák) [cikk](#)
- Tájék tájművészeti csoport (tájépítészet) [weboldal](#)

A meska.hu¹ magyar amatőr iparművészeknek kifejlesztett aukciós portálon pedig több, mint 1200 különböző termék vásárolható meg a “Termékek Újrahasznosított alapanyagból készült technikával” kategóriában.

Személyes vonatkozásban iparművészet és újrahasznosítás keresztmetszetére fókuszálva, egy lényeges munkát kénytelen vagyok megemlíteni saját munkásságomból is. A projektet Köves Lili tervezőgrafikussal álmodtuk és valósítottuk meg. 2010 tavaszán sokat jártam fotólaborokba. Különféle ritka nyersanyagokat kellett kidolgoztatnom, így jutottam el Budapest jelenleg is legnagyobb fotólaborjába. Mivel érdekelt a folyamat és maga a kidolgozó üzem működése, így volt szerencsém körbevezetést is kapni. Ekkor észleltem, hogy az egyik kis eldugott zugban egyszerűhasználatos fényképezőgépek állnak láda száma.

¹<http://www.meska.hu/Termek/Technika:Ujrahasznositotalapanyagbolkeszulttermek/legujabb/>

Rákérdeztem, kaphatnék-e belőlük 1-2 darabot, amire azt felelték, hogy természetesen, hiszen ha nem én viszem el, fizetniük kell az elszállításáért egy speciális, erre szakosodott cégnek, ugyanis veszélyes hulladéknak minősülnek. A következő héten 1000 darab egyszer használatos fényképezőgép volt a hálószobámban. Először nem tudtam mit kezdjek velük. Elkezdtem szétválogatni, tematizálni őket. Ekkor döbbsentem rá, hogy az egyik típus (amelyik egy népszerű drogéria üzletlánc logójával van ellátva) nem is egyszer használatos, hiszen bármikor könnyedén újratölthető, csak egy minden háztartásban megtalálható csavarhúzó szükséges hozzá. Ebből lehetett úgy 200 darab, mindet egyesével átnéztem, megtisztítottam, néhány töröttet leválogattam, és kezdődhetett az ötletelés. Néhány hónap alatt építettük fel a közös brand-et, „Lili’s factory” néven. A 2011-es “Az év kreatív ígérete” pályázaton tervezőgrafika kategóriában fődíjat nyertünk a brand arculatával².

A csomagolástervezéskor elsődleges szempont volt a könnyedén újrahasznosítható, környezetkímélő megoldások szem előtt tartása. A gépeknek új külsőt találtunk ki, különböző egyedi mintákat terveztünk. Fogadalmaink közé tartozott, hogy sosem készítünk két egyforma masinát. A saját weboldal és facebook oldal³ jó kommunikációs felületnek minősült, hamar eljutott a híre a design boltokhoz is⁴.

Hogy pontosan mit is csináltunk, azt akkor és ott azt gondolom még nem fogtuk fel. Csak tapasztaltuk, hogy tetszik az embereknek, sok a pozitív visszajelzés és a befektetett energia megtérül. A termékek rendeltetését nem változtattuk meg, a fényképezőgépeket megőriztük funkciójukban, viszont a termék célcsoportja teljesen megváltozott. Az egyszer használatos gépeket leggyakrabban családok vásárolják nyaralásokhoz, vagy olyan helyzetekre, ahol nem szeretnének folyamatosan figyelni egy drága gépre. Gyerekeknél és időseknél egyaránt láthatunk ilyen jellegű fényképezőgépeket. De valószínűleg a legnépszerűbb felhasználásnak a digitális technikák korában a víz alatti változat örvend. Az általunk átalakított fényképezőgépek célcsoportja meglehetősen konkretizálódott a facebook statisztikák és az eladások alapján, megváltoztatott külsővel és a kitalált új csomagolással 90%-ban a 20-25 év közötti korosztály vásárolta meg.

A tárgyak újra/fel-használása képzőművészeti eszközök segítségével egészen más jelentéssel bír. Aktuális érdeklődésem sokkal inkább ehhez a területhez köthető, hiszen az éppen folyamatban lévő- mostanáig mindegy 17 hónapos munkám -, rekordtartó volumenét tekintve. 2013. január 1-jén ugyanis megfogadtam, hogy gyűjteni fogom mindennapi személyes hulladékaimat. Ezen projektet később fogom részletesebben kifejteni.

Pablo Picasso 1942-ben készítette el *Bull’s Head (Bikafej)*⁵ című szobrát. Ehhez egy akkor használatos kerékpár két különböző alkatrészét használta fel, egy kormányt és egy ülést. Halász Gyula (George Brassai) említést tesz a műtárgy elkészültének

² Az év kreatív ígérete pályázat: <http://www.bkf.hu/azevkreativigerete/>

³ Lili’s Factory facebook oldal: <https://www.facebook.com/pages/Lilis-factory/156190874446432?fref=ts>

⁴ A projektről megjelent cikkek: <http://hg.hu/cikkek/design/12505-kezmuves-fenykepezogepek-szemelyre-szabva>

<http://spottr.hu/2011/08/17/lilis-factory-analog-teszt/>

⁵ <http://www.pablocicasso.org/bull-head.jsp>

körülményeiről visszaemlékezéseiben, a *Conversation with Picasso* című kötetben. Ebből kiderül, hogy Picasso egészen véletlenül talált rá a szokatlan kompozícióra. Egy szobában volt ugyanis, ahol sok tárgy hevert szétdobálva és egyszer csak meglátta a földön ezt a két alkatrészt. Együtt... Állítása szerint ő csak észrevett valamit, amit szeretett volna megmutatni másoknak is. Nem változtatott a tárgyakon, mindössze összehegesztette azokat, létrehozva ezzel az újrahasznosítás és képzőművészet kapcsolatának egyik tagadhatatlan mérföldkővét.

Michel De Broin, montreali képzőművész 2008-ban készített *Dead star*⁶ c. munkájához elhasznált, lemerített elemeket rögzített egymáshoz. Az elemek így együttesen egy nagyobb, leginkább bab formához hasonlítható tárgy képét adják. A munka érzékenysége az eközben az elemekben zajló folyamatokban rejlik, azok ugyanis lassan kihűlnek, miközben folyamatosan elveszítik erejüket. Ennél a munkánál lényegesen többről van szó egy egyszerű esztétikai játéknál. A végleges tárgy meglehet szemet gyönyörködtető annak ellenére, hogy unalmas, hétköznapi és nem éppen vonzó alkatrészekből épült fel. A látványon túl mégis érzékelhető egy lényeges kérdésfeltevés: mi történik ezekkel az elemekkel? A hétköznapi használat során ugyanis ritkán kerülünk közel nagy mennyiségben ilyen tárgyakhoz, és hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy a mi igényeink kielégítésére létrehozott termékekkel még komoly feladata lesz másoknak, miután úgy döntünk, hogy már nincs szükségünk rájuk.

Az apró, jelentéktelennek tűnő tárgyak újrafelhasználásának vagy feldolgozásának számos példája van. Ilyen az a három kép, amit 2007-ben tokiói Shinjuku Takashimaya áruház alkalmazottai hoztak létre három hónap közös munkával mintegy 320.000 tokiói vonatjegy felhasználásával. Így készülhetett el a Leonardo *Mona Lisa*-jának, Boticelli *Vénusz születésének*, és Renoir *Moulin de la Galette* c. képeinek gigantikus reprodukciója⁷. A képeket kiállították, és a sikerre való tekintettel következő évben is megismételték a programot, de akkor már egy saját kompozícióval, összeállítva a helyi Fukutoshin vonatszerelvényt és néhány népszerű rajzfilmfigurát. Itt azontúl, hogy a képek elkészültek és sikerült pixelessé tenni a fent említett festményeket nem elhanyagolható tényező, hogy sok embert vontak be hónapokon át ebbe a közösségi programba. Ezeknek az embereknek vélhetően nem volt szükségük képzőművészeti előképzettségre, egy aprólékos és meditatív folyamat alkalmával hozták létre a reprodukciókat. A végleges műben mégis ott van az üzenet: Sokan vagyunk, sok hulladékot termelünk és néha aránytalanul rövid ideig használjuk a dolgainkat.

Azóta készült egy nagyobb méretű reprodukció Braziliában, nem is akármilyen technikai háttérrel. Vik Muniz Brazil képzőművész elhatározta, hogy dokumentumfilmet forgat egy Rio De Janeiro-val szomszédos szeméttelen⁸, amely bizonyos felmérések szerint a legnagyobb szeméttelpe volt a Földön. A filmet 2010-ben mutatták be, amely végül több mint 50 díjat nyert el. A filmet felkapták, üzenete így sokakhoz eljuthatott. Hogy pontosan mi az üzenete azt vitatják a kritikusok. Felmerülnek bizonyos problémás etikai kérdések a filmben szereplő személyek és a projekt megálmodója, Muniz között. A helyszínen ugyanis kiválasztott egy helyi lakost akit beállított Jacques-Louis David, *Marat halála* című képén látható Marat

⁶ <http://micheldebroyin.org/dead-star>

⁷ <http://pinktentacle.com/2007/10/mona-lisa-from-recycled-train-tickets/>

⁸ <http://www.wastelandmovie.com/>

pozíciójába. A kép felépítéséhez a helyszínen található hulladékokat használta fel, fotográfiát készített modelljéről, majd az így készült kép alapján ismét készítettek egy kompozíciót, szintén a helyszínen található hulladékok felhasználásával, de immáron óriás méretben. Az elkészült installációhalmazt Muniz madártávlatból fotózta vissza, jó minőségű printet készített, és végül bejuttatta egy aukciósházba. Hogy a kép eladásából befolyó összeget valóban megkapta-e a felkért modell, ahogy arról a munka kezdetén megállapodást kötöttek, nem tudhatjuk. Már csak azért is ésszerű feltételezni, hogy Muniz nem orozta el az aukciós eladásból származó bevételt, mert az elkészült dokumentumfilm nyilvánvalóan a többszörösét termelte ki anyagiak szempontjából az aukciósházban eladott fotográfiához képest.

A kerettörténetől függetlenül készült egy film, amely megőrzi és ha nem is ad teljes képet – de láttat valamit a Rio-i szeméttelap helyzetéről, és az ott élő emberek életéből, emiatt vitathatatlanul fontos dokumentum.

Hasonlóan sok hulladékkal élnek együtt a szintén dél-amerikai Paraguayban található Asunción város szegényebb negyedeiben. Ezzel kapcsolatban egy szintén fontos dokumentumfilmes kezdeményezés fut *Landfillharmonic*⁹ néven. A kezdeményezés lényegesen komplexebb a korábban említett rioi történetnél. Néhány évvel korábban egy helyi lakos, bizonyos Nicolás Gómez *Cola* hangszereket kezdett építeni a helyszínen fellelhető hulladékokból. Célja az volt, hogy a helyi gyerekek megtanulhassanak különböző hangszereken játszani. Hamar alakult egy alapítvány a projekt segítésére, és összeállt egy erős stáb. Jelenleg egy weboldal reprezentálja a projekt állapotát naprakész információkkal. Jól leolvasható a részletekről, hogy a minőségi kommunikáció mennyire fontos egy ilyen kezdeményezés esetén. Úgy tűnik sínen vannak, az Orchestra már aktívan turnézik, érkeznek a különféle felajánlások a világ minden tájáról. Egy szemétből készült hangszer önmagában tárgyalható lehetne, mint iparművészeti produktum. De jelen esetben annyira sok rétege van ennek a történetnek, hogy nem lehet pusztán az elkészült tárgyakat kiragadni belőle, ismét fontosabb az emberekre gyakorolt hatás. A hangszerek csak eszközök maradnak ebben a folyamatban. Sokkal lényegesebb, hogy mi történik a srácokban, akik megtanulnak játszani rajtuk, és miként tudják átadni a közönségnek egy előadás alkalmával ennek az egész történetnek a lényegét.

Tim Noble és Sue Webster munkáiban többször is előkerül a hulladék problémaköre. A legnépszerűbb talán *Dirty white trash (with gulls)*¹⁰ c. 1998-as installációjuk, amely egy szeméthalom a galériatérben, két preparált sirállyal. Miközben a sirályok épp lakomáznak a művészpár 6 hónap alatt felgyűlt szemetéből, a szeméthalom sziluettjének árnyékában Ők maguk is megjelennek egy falra projektált fénykör segítségével. Ezen az árnyékképen háttal egymásnak dőlve látjuk őket, egyikőjük cigarettázik, míg a másik italt fogyaszt egy borospohárból. Dolgozatom szempontjából különös figyelmet érdemel ez a munka, hiszen az installáció alapanyaga a szemét, a megjelenés helyszíne pedig intézményes tér, "múzeum". Számomra, gyakorlott szemétyűjtőnek zavarba ejtő, rögtön szembetűnő részlet, hogy mit keres egy toalettpapírgurigának látszó tárgy a halom közepén. A sirályok eledelét sem értem. Saját tapasztalataim szerint, ha egy projekt során valaki gyűjteni kezdi a szemetét, amit csak lehet elfogyaszt, hogy minél kevesebbet termeljen az egyre csak gyűlő és gyűlő, rothadó ételmaradékból. A cigaretta és a bornak látszó tárgy

⁹ <http://www.landfillharmonicmovie.com/>

¹⁰ http://www.timnobleandsuewebster.com/dirty_white_trash_1998.html

jelentéssel bír, ebben az esetben a fogyasztás attribútumai. Az egyre növekvő szeméthalom árnyékában az emberek továbbra is elégedetten ülnek, egymást támasztva fogyasztanak.

Mierle Laderman Ukeles *Touch Sanitation*¹¹ című performansz munkájában 1978-1980 között 11 hónap alatt mintegy 8500 fő hulladékkal dolgozó munkást keresett fel New York területén. Folyamatosan dokumentálta a beszélgetéseket és hangfelvételeket készített a beszélgetésekről, amelyben a munkavállalók nyíltan beszélhettek az őket érő – a társadalomban betöltött szerepüknek köszönhető - negatív megítélésről. Az összes munkással kezét rázott és azt mondta: “Köszönöm, hogy életben tartod New York-ot.” Ukelest kevésbé érdekelte a nagyvárosi szemétfelhalmozás kérdése, mintsem, hogy valóban megszólítsa az eltakarításért felelős személyeket.

Song Dong kínai művész *Waste Not*¹² című kiállításán családi hagyatékát dolgozza fel. A szülei ugyanis mindent elraktak életük folyamán, amiről úgy tartották, hogy még egyszer használni lehet valamire. Az első kiállítást Pekingben rendezték meg 2005-ben, azóta utazó kiállításaként járja a világot ez a szokatlan és gazdag gyűjtemény. A megőrzött tárgyakon keresztül kiolvasható a család, a térségben lezajlott politikai változások és az emberiség fogyasztási szokásainak alakulása egyaránt. Song Dong azt mondja, csak segített megtalálni édesanyjának a megfelelő helyet ezeknek a tárgyaknak, és ezzel egyúttal segített feldolgozni a család veszteségét, az apa halálát. Látva a megrendezett, kész kiállítást édesanyja azt mondta: “Megérte megtartani ezeket a hasznos dolgokat, nem igaz?”

Tracey Emin brit művész 1999-ban állította ki *My Bed*¹³ című installációját a Tate Gallery-ben. Az installáció provokatív elemeivel - úgy is mint használt óvszer, menstruációs foltok, és hasonló hétköznapi dolgok - megmozgatta a médiát, szinte azonnal bekerült a köztudatba. A munkát Turner Prizera is jelölték, és ugyan nem nyerte meg, de így is számon tartják munkáját. Mindannyian szemetet termelünk, és mindenki személyes hulladéka árulkodik az életmódjáról, életviteléről - emlékeztet minket Emin munkája. Az installációban szereplő hulladékokat végül Charles Saatchi “konzerválta” amikor megvásárolta 150.000 angol fontért.

David Batchelor fény és szín installációkkal foglalkozó skót származású képzőművész *Festival Remix*¹⁴ című installációjánál egy ipari kukát tölt meg különféle színű világító neonsövegekkel, létrehozva ezzel egy a karácsonyi égősorokra is emlékeztető tárgyegyüttest. A világító testek rendszerezetlenül bele vannak hányva a kukába, mintha csak kidobták volna azokat.

Robert Bradford¹⁵ apró, élénk színű tárgyakat - gyakran gyerekjátékokat - használ szobrok megalkotására. Kedvelt témái az élőlények és a fegyverek. Hogy milyen arányban használ hulladékokat a tárgyak létrehozásánál, azt nem tudjuk. Az

¹¹ http://www.brooklynmuseum.org/eascfa/feminist_art_base/gallery/mierle_laderman_ukeles.php?i=1111

¹² http://en.wikipedia.org/wiki/Waste_Not

¹³ http://en.wikipedia.org/wiki/My_Bed

¹⁴ http://www.davidbatchelor.co.uk/content/2.works/3.3D/6.3D_2006FestivalRemix.jpg

¹⁵ <http://www.robertbradford.co.uk/>

újragondolás megtalálható a munkáiban, és egyúttal azt is megmutatja, mennyi felesleges tárgyat termel fogyasztói társadalmunk.

Michael Wolf Kínában található játégyárakat dokumentál végig fényképezőgépe segítségével¹⁶. Először rögzíti és megmutatja gyárakban levő tarthatatlan állapotokat, ahol éhbérért dolgozik mindenki. Lepukkant környezet, apró mozgástermek, monoton feladatok, szomorú arcok, mind-mind visszaköszönnek a képeken. Valóban az európai szívet erősen megdobogtató felvételek születnek, azt azonban nem értem, amit ezután tesz. A fotókból óriási printeket készített, és beszerez éppen annyi felesleges játékot, amivel ki tudja tapétázni a kiállítótér teljes falfelületét. Ezzel ha eddig nem is voltak szemetek ezek a tárgyak, ezután biztosan azzá válnak.

Rob Pettit régi, már nem használt mobiltelefonokat rendez szabályos alakzatokba¹⁷. Ezzel még Picassoval is versenyre kell abból a szempontból, hogy még csak nem is kell se hegesztenie se ragasztania, egyszerűen csak egymásra rendezi a tárgyakat, amelyek egyébként az egyik legsúlyosabb veszélyes hulladéknak számítanak. Sajnálatos módon művészetére mindmáig nem figyeltek fel kellőképpen, de ez még változhat.

Hazai viszonylatban nem leltem olyan nagyszabású képzőművészeti projektet, amely összemérhető lenne a fent említett nemzetközi példákkal a szemét és múzeum kulcsszavak tekintetében. Itthon vagy nincs szemét a múzeumban, vagy csak nem találom. Itthon a múzeum vagy galériatérbe kerülés igénye az ilyen témájú projektek kapcsán kevésbé tisztán körülhatárolható – legalábbis az igazán erős munkák esetében. Inkább intézményfüggetlen, olykor gerillaakciókra építő tevékenységek ezek, mint amilyen Hódi Csilla *Trashy Advent!*¹⁸ c. munkája. Nem éppen hétköznapi adventi naptárral kedveskedett 2011-ben a blogoldalára látogatóknak, és a kukát fizikai valójában életvitelszerűen kémlelő személyeknek egyaránt. Tárgyakat helyezett el az adott dátumnak megfelelő számmal ellátott Budapesten talált kukákban. A készült felvételekből két állású gif animációkat készített és osztott meg az ünnepek környékén napról napra. A munka háttérinformációk ismerete nélkül tűnhet egy egyszerű játéknak is, de ha figyelemmel követtük a hajléktalanokat érintő törvények alakulását, felismerjük, hogy egy sokat mondó projekttel állunk szemben. Ahhoz, hogy miként tudjuk segíteni a nap, mint nap mások szemétében kutató személyek tevékenységét, Gutema David intermédia művész egyik rajza¹⁹ nyújthat támpontot.

Kasza Gábor számomra hátborzongatóan öncélú Y című sorozatának 2-es szériájában²⁰ lelhető még fel egy egyértelműen a szeméthalmozással foglalkozó fotográfia. Mondanivalója ilyen formában nem sok van, azonban látványos.

¹⁶ <http://photomichaelwolf.com/#the-real-toy-story-collecting-developing/1>

¹⁷ <http://robpettit.com/new.html>

¹⁸ <http://trashcalendar.blogspot.hu/>

¹⁹ http://24.media.tumblr.com/a700f2388110f8f91e4eaf51263f0f27/tumblr_mcpcujysIN41rnb7e2o6_r1_1280.jpg

²⁰ <http://www.gaborkasza.com/Y/index.php?/y-series-02/>

Felesleges mű - tárgyak

Saját munkásságomból két - a területhez kapcsolható - kész és egy folyamatban lévő munkát szeretnék megemlíteni. 2011-ben készítettem el *Extinction* c. munkámat²¹. Ez egy technikailag speciális fotográfia, hordozója az a 133db egyszerhasználatos fényképezőgép, amit szintén a már említett kidolgozólaborból szereztem. A gépeket egyesével előkezeltem, gondosan rögzítettem egymáshoz, majd kezeltem a kész felületet, érzékenyítettem fotográfiai fekete-fehér emulzióval és így készítettem el a végleges nagyítást, amely egy általam kiválasztott férfiportrét ábrázol. Számomra lényeges állomásnak számít ez a munka, ekkor értettem meg, hogy a fényképezőgép installációs elemként is használható. A kész kép üzeni, hogy ezeknek a szerkezeteknek az újrahasonosítási folyamata a mai napig megoldatlan, legalábbis ebben a régióban.

Egy másik, 2012-ben készített munkámban²² rántottaként elfogyasztott tojások hátramaradt héjait érzékenyítettem szintén fotóemulzióval, majd lyukkameraként (camera obscura-ként) felhasználva rögzítettem képeket aktmodelljeimről. Egy rendkívül részletgazdag és érzékeny tárgyegyüttes született.

A leglényegesebb munkám jelenleg a 2013-as évi gyűjtésem, amikor az összes termelt hulladékot dokumentáltam, megosztottam egy blogoldalon²³, és ezzel egyidejűleg fizikailag is archiváltam őket. A gyűjtést 2014-ben nem folytattam, azonban egy egész évnyi hulladék még feldolgozásra vár. A projekt kifutása nagy valószínűséggel a szemetet is bemutató kiállítás lesz egy galériatérben. Az ember által szemét műtárgy státuszba emelésének és a művészet intézményes terébe juttatásának gondolata itt körbeér. A szemetem galériatérben történő bemutatása a projekt szerves részét fogja képezni.

A területen végzett kutatásaim ideje alatt szerzett tapasztalataimat összefoglalva azt a megállapítást kell tennem, hogy az újrahasonosítással napról-napra egyre többen foglalkoznak, ahogy Földünk remélt élettartama exponenciálisan egyre csak csökken. Azonban valós kérdéseket feltenni művészeti eszközök segítségével csak nagyon kevesen bátorkodtak. A legtöbb megoldás, így az iparművészeti vonatkozásúak többsége csak egyszerűen átalakítja a tárgyakat, ezzel felületi kezelést adva a mindenki által jól ismert problémának, egyúttal feloldozást is adva az eddigi és az ezután következő mérhetetlen emberi kizsákmányolásnak.

Azt kívánom, és egyben remélem, hogy a most következő, sokak által jószolt globális paradigmaváltás meghozza majd a hozzá fűzött reményeket. Ebben nagy feladata van a képzőművészetnek, amely a korszakváltó küzdelemben birtokolja a rákérdezés fegyverét.

²¹ <http://k4.hu/#|extinction>

²² <http://k4.hu/#|c.o.naturalis>

²³ <http://szemetem.blogspot.hu/>